

సంసారంలో చికాకుల్ని ఓపిగ్గా స్థైర్యంతో యజమాని ఎదుర్కోకపోతే అతనివలన ఎందరివో జీవితాలు ఇరువైపులా వెలిగించిన కొవ్వొత్తిలా అవుతాయి.

నిన్ను
తన
ప్రశ్నించుకూ!
కవితాజరణి

“వీవమ్మా ఇందిరమ్మ తల్లీ.... ఇంకా ఎంతసేపు కూర్చుంటావ్? దిగవమ్మా దిగూ.... నీ ‘శుభవోచ్ఛిపింది....’
“లండి-బాబూ.... శోభన్-బాబుగారు....

నిల్చుండిపోయారు.. వీది బాబూ నాయుడు గారూ.. కాస్త సర్దండి.. శోభన్-బాబు గారు కూర్చుంటారు....”
“.... ఏవిటండి ఇడీ.... అర్థరూపాయి

టిక్కెట్టుకి పది రూపాయల నోటా....”
కండక్టర్ ఇందుగలడందులేడని. బస్సు ఈ కొసనుంచి ఆ కొసవరకూ అణువణువునా కాస్త తిరిగేస్తున్నాడు.

అడుగు పెట్టడానికైనా జాగ్రత్త లేక పోయినా, మరో అరవై మందిని అతి సునాయాసంగా లోపలి కెక్కించగల సమర్థుడా కండక్టరు.

సినిమా హీరో హీరోయిన్ల పేర్లు స్టూడెంటు కుర్రాళ్ళకు, అమ్మాయిలకు తగిలిస్తూ, వాళ్ళని హాషా రెక్కిస్తూ, బిస్కెక్కిస్తూంటాడు. అందుకే ఎంత కష్టమైనా, ఎవరూ బాధపడరు.

బస్సుల ఇంత రద్దీగా, గొడవ గొడవగా వున్నా, అసలు తాను బస్సులో కూర్చున్నాననే సంగతినే మరిచిపోయి కళ్ళు మూసుకుని, తడేకంగా ఆలోచిస్తున్నాడు సీతావతి.

అతని పేరు సీతావతైనా, అతని భార్య పేరు మట్టుకు సీత కాదు, లక్ష్మి. ఆమె ఎప్పుడూ అంటూంటుంది - "మీ పేరు లక్ష్మివతి అని ఎందుకు మార్చుకొకూడదూ" అని.

ఈ ఇరవై ఏళ్ళ సంసారం తర్వాత, ఇన్ని అనుభవాల భవనాలు దాటేక,

ఇప్పుడు తనపేరు సీతావతై తేనేం? గౌరీ పతై తేనేం? ఏదో ఒక పన్నాసి పేరు.

బతుక్కర్తం లేదనిపిస్తుంది అతనికి. అసలు తన లాంటి వాళ్ళు ఎందుకు బతకాలి? ఏవిటి సాధించాలి?

ఉదయం లేవడం, లేచింది మొదలు సంసార శాపత్రయం. తనకంటే ముందే లేస్తుంది లక్ష్మి.

పెళ్ళయిన కొత్తలో ముద్దబంతి పువ్వులా, ముద్దుగా, బొద్దుగా, సౌమ్యంగా, హాషారుగా వుండే లక్ష్మి - ఇప్పుడెందుకీలా తయారైందో?

మనుషుల్లో మాట్లాడినట్టే, కుక్కల్లోనూ. పిల్లల్లోనూ, చెట్టూ చేమల్లోనూ, గడగడ మాట్లాడేస్తూ ఒకటే రొద చేస్తుంది.

"...అప్పమ్మింకా రాలేదా? ఆ వెధవ ముండ ఎందుకొస్తుంది....దానికి నేనంటే ఓ లెఖా, జమా? మొన్న వండక్కి ఓ బూరెముక్క తక్కువైందిట...రోజూ

అదే నన....చిచి....అదిగో, ఆ పొరిగింటాళ్ళ కుక్క-ముండ కాబోలు. తెల్లారేసరికి వాళ్ళ ఆడపిల్లల్లాగే, ఈ ముండ కూడా వీధిని పడుతుంది....ఎక్కడ ఏం వుంచినా, పుసుక్కున మాతి పెట్టేస్తుంది. నీకెన్ని సార్లు చెప్పానే రావద్దని....పో....వెధవ ముండా అని....! ష్..ష్....ఎం కాకులమ్మా. నల్లగా ఇసుప ముక్కులూ అవిన్నూ.... చెంచాలు, నేతి గిన్నెలూ బతక నివ్వవ్వ కదా....ఇంతంత లావు ముక్కుల్తోనూ ఎత్తుకుపోయి, సరిగా చూసి చూసి, ఏ నూతి లోనో, పక్కవీధిలోనో పడేస్తాయి....ఈ సారి రా....హూత్ కాకి అనిపిస్తాను .... అబ్బి బ్బి....అందరికీ శత్రువునై పోయాను కదా....ఈ చెట్టో కటికదా అడ్డుగా! ఇంటిమధ్య అంగణంలో కొబ్బరిచెట్టేవీటి? ఎక్కడన్నా విన్నామా - కన్నామా? వాళ్ళ నాయనమ్మ ముద్దుగా వేస్తే, వాళ్ళ తాతగారు దాన్ని పెంచి పెద్ద చేశారట. ఆ కాయలు తలమీద పడితే

ప్రజాతంత్ర

అందించే వినూత్న కానుక

తెలుగు ప్రతికారంగంలో మరో కొత్త ప్రయోగం

విజేత

విశిష్ట మాస పత్రిక

ఉత్తమ శ్రేణి నవలలతో, కథలతో, కవితలతో, వ్యాసాలతో దీపావళి సంచితగా నవంబరు 1వ తేదీకే విడుదల:

1/8 డెమీ సైజు * 200 పేజీలు * 3 రూపాయలు

ప్రాతినిధ్యం లేనిచోట్ల కాపీకి ఆరు రూపాయల చొప్పున ధరావతు కట్టగలవారికి ఎజిస్ట్రీ ఇవ్వబడుతుంది.

వివరాలకు : సర్క్యులేషన్ మేనేజర్,

'విజేత'

5-4-482, నాంపల్లి స్టేషన్ రోడ్, హైదరాబాద్ - 500 001.

తెల్లమచ్చలు

అన్ని రకాల మచ్చలను, ఎరువ రంగులను మా ప్రత్యేక మందు అయిదు రోజులో హామీపూర్వకంగా తగ్గవలె తగ్గవలె మామూల రంగు హామీపూర్వకంగా ప్రతాప విచిత్రము ఒక బిజా మందు అతికంగా వేచుబడుతుంది. వెంటనే వ్రాయండి. వెనకాలకు.

**Bharat Ayurvedashram
P.O. Katri Sarai (Gaya)**

కొత్త రూపకల్పన
హోం సినిమా ప్రొజెక్టరు

మీరు మీ కుటుంబం, స్నేహితులు సినిమా హాల్ లో మాదిరిగానే కంగుల బొమ్మలు తెరపై

కడలటం.
డాన్సింగ్,
యాక్టింగ్
అన్నీ మాడ
గలరు.
(35mm.

సిరిమ్ ఉపయోగించారు.) అది ఎలక్ట్రిసిటీ లేదా టార్న్ వ్యాటిరీ వై నడవవచ్చును. 50 గాలం పిరింట్ల ఇంజనీరింగ్ ఆవరేషన్ ఉచితం. చిన్న వైజు దర రు. 40/-లు, మరియు పోస్టేజీ రు. 10/- రివైన్ స్క్రీన్ రు. 5/- అదనంగా ప్రతి గణం పిరింట్ల 25 వైసలు.

ఆరు షాట్ల పిస్తోలు
(రై నెస్సు అవసరం లేదు)

రవ్వన్ మోడల్ ఆటోమేటిక్ పిస్తోల్ తో దొంగలు, క్రూరమృగముల బారి నుండి మీమ్ము కాపాడుకోండి. డ్రామా, వర్కన్ ఆటవారికి మంచి ఉపయోగకరమైనది. 100 షాట్లు ఉచిత

కం. దర నెం. 555 రు. 16-50, డీలక్స్ (నెం. 777) రు. 22/50. 50 షాట్ల మోడల్ (888) రు. 35/50 & (999) రు. 40/50. బెల్జియం క్రాప్ రెడర్ కేస్ (Sup) రు. 10/-లు అదనంగా ప్రతి వంద షాట్లు రు. 2/- పోస్టేజీ రు. 8/50. ఇంగ్లీషు లేదా హిందీలో వ్రాయండి. ప్రతి ఆర్డరుకు అధ్యాప్యగా నగదు మని యార్డరు ద్వారా పంపండి.

**STAR TRADING Co.,
Chhapeti, ALIGARH (U. P.)**

ఇంకేమన్నా వుందా? కపాల మోక్షమే! తిన్నగా కైలాసానికి ఒకడెదారి. ఎండా కాలం రాత్రుళ్ళు ఈ చెట్టుకిందే పక్కేసి పడుకుంటారు. ఆ మగ మహారాజు. ఏ అర్ధరాత్రి ఏ ఆర్తనాదం వినిపిస్తుందో అని ఆ నాలుగు నెలలూ, గుండెలు ఇలా వుంటాయి. ఒసేయ్ లతా.... ఇంకా బ్రాత్రుంలో జలకాలేనా? తొందరగా తెవలవే! ఏడీ.... ఈ శంకరంగాడూ! వీదొకడు కింకరంలా తయారై, పూరి తగాదాలన్ని ఇంటిచూరుకే వేలాడదీస్తాడు. ఇంకా లేచుండడు. ఏ రెండో అటకో దయచేసివుంటాడు! చూడుఇంతోతున్నా ఆ మారాజు.... అదంతా నిద్రనేవిటి.... నాకు తెలిజా మహామభావా.. ఇరవై ఏళ్ళ విభా ర్చయిన అనుభవం.. అంతా దొంగనిద్రే.. మెలకువగానే కళ్ళు మూసుకుని.. అంతా నటన..” ఇలా ఎంతకీ తెలివి దావన్ ఆ దైలాగులు.

ఒక్కరోజు ప్రకాంతంగా తెల్లవారిం దని లేడుకదా! శంకరం చదువు సంధ్యల సంగతెలావున్నా, ఈ మధ్యవరో సంధ్య అనే అమ్మాయి వెంటపడ్డాడట. అదో కంపైంటు. పర్తి చెప్పేసరికి పహం ప్రాణం పోయింది.

ఇక లత సంగతి తీసుకుంటే. కండ్రినై వుండీ ఇలా ఆలోచించడం ఏం బావుందని మీరనుకుంటే నేనేం చెప్పలేనుగానీ, నిజాన్ని పరిగ్గా ఆలోచించడంలో తప్పేవుంది!

పక్కంటి ఆడపిల్లలు ఎప్పుడూ పూరి మీదే వుంటారనే లక్ష్మీ తన మాతురు లత గురించి ఆలోచించడం:

రైపు కంటుంది, కుట్టు కంటుంది, ప్రొండింట్లో పేరంటం అంటుంది. ఏదో ఒక పేరుతో, ఇంటి పట్టున ఓ క్షణం వుండదుకదా! ఒక్కపని వేలేసి ముట్టుకోదు కదా!

ఓ రోజు నేను లతని విలేకానని ఎంత దండకం చదివింది లక్ష్మీ.

“ఎందుకలా వయసొచ్చిన పిల్ల మీద కేకలేస్తారు? మీ ఇంట్లోనే పడివుంటుం దనుకున్నారా? పెళ్ళయితే, వెళ్ళిపోయే పిల్ల మీద ఎందు కంతంత కేకలు?.... ఓ ముద్దా ముచ్చటా? ఏం తిరుస్తున్నామనీ పిల్లలికి? మెళ్ళో ఒంటి పేట గొలుసు, చేతికి చెరోక అరతులం గజా, చెవులకి రింగులూ- ఇవేగా మనం పెట్టినవి! ఒక్క సారి చుట్టావున్న ప్రపంచాన్ని కళ్ళు తెరిచి చూడరాదా? ఆడపిల్లలు ఎన్నెన్ని సగర్వా చెంగుచెంగున తిరుగుతున్నారో తెలుస్తుంది. పెళ్ళయ్యాక, ఆడదాని బతుకు బానిస బతుకే. నన్ను చూస్తే చాలదా?.... ఇప్పు

ప్రాణం - అవసానం

పంచభూతాల కలయిక ప్రాణ మగును
వాని విడిపోవుటయే అవసాన మగును

ఉర్దూమూలం : బక్ బన్
అనువాదం : డాక్టర్ దాశరథి

డన్నా దాన్ని కాస్త హాయిగా గాలి పీల్చు కొనివ్వండి....”

ఒక్క ముక్కకి, ఓ పేజీ దైలాగు చెప్పి, నా నోరు మూయించింది. అందుకే అంటారు - అరిచే నోటికి, కరిచే వాటికి కాస్త హారంగా వుండడం మంచిదని!

మెడలో తులం గొలుసు, చేతికి తులం గజాలు, చెవులకి తులం రింగులు - ఇవి చాలా తక్కువనే ఆలోచించిందిగానీ, అదీ లేకుండా కేవలం బోసి మెడతో, మట్టి గజాల్తో తిరిగే ఆడపిల్లలు ఎందరున్నారో ఆలోచించడం:

ఇంట్లో అర్చు వెచ్చాళి విషయం తీసు కుంటే అంతా ‘అదేజావ్- అదేజావ్’లా సాగుతుంది. వాళ్ళ కాతగా రెవరో, పూర్వం ఓ జమిందారు దగ్గర దివాన్ గా పని చేశారట. ఆ దర్జా ఇంకా సాగాలని- రెండు రోజుల కొకసారి మెసూరుపాకో కోవా బిళ్ళలో తిపి బూండివో ఏదో ఒకటి చెయ్యడం మానదుకదా!

“పిల్లలు నోరారా అడిగినప్పుడు లేదన దానికి, నాది తల్లి మననందీ! మీలా శిల కాదు. అయితే బొతుంది. మనకెంత మందని ఒక ఆడ, ఒక మగ అంతేకదా! ఆమాత్రం చేసుకోమా?” ఇదీ ఆమె జవాబు.

రైచే. వచ్చే లాబడి కూడా ఆలోచించి చాలికదా! బడివంతులు లాబడి ఎవరికి తెలియదని? ముద్దు ముచ్చట్లు తీరాలని, కొవ్వొత్తికి రెండు వెపులా ఎవరైనా వెలి గించుకుంటారా? ఎలా చెప్పి, లక్ష్మీని తోవలోకి తెచ్చుకోవాలో?....

“ఆ.... ఎవరు బాబూ ముఖలింగం.... దిగాలి.... దిగాలి....”

“నేనూ.... ముఖలింగాన్ని.... ఇక్కడ దిగను. బుడితిలో దిగుతాను.” అన్నాడు ఎవరో తలపాగా పాసింజెర్ కండక్టర్ తో.

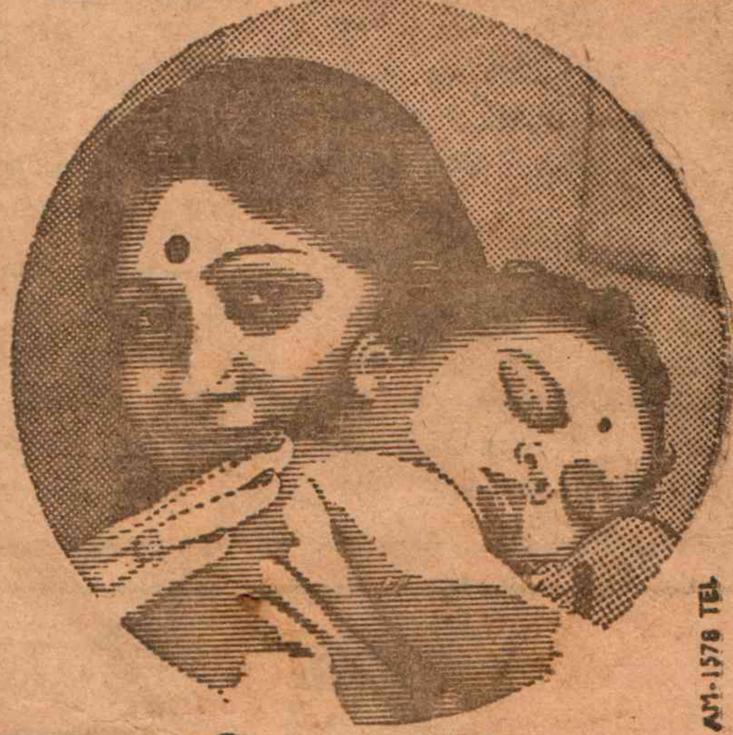
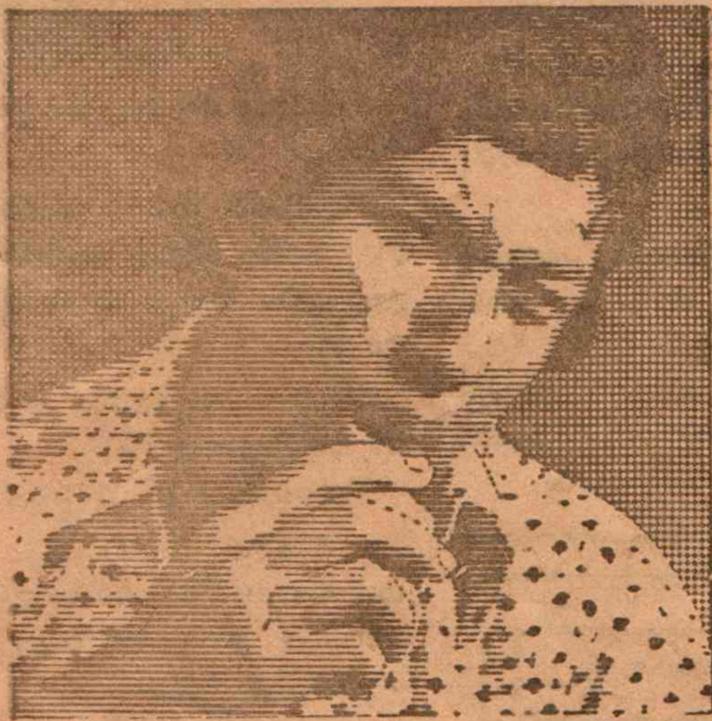
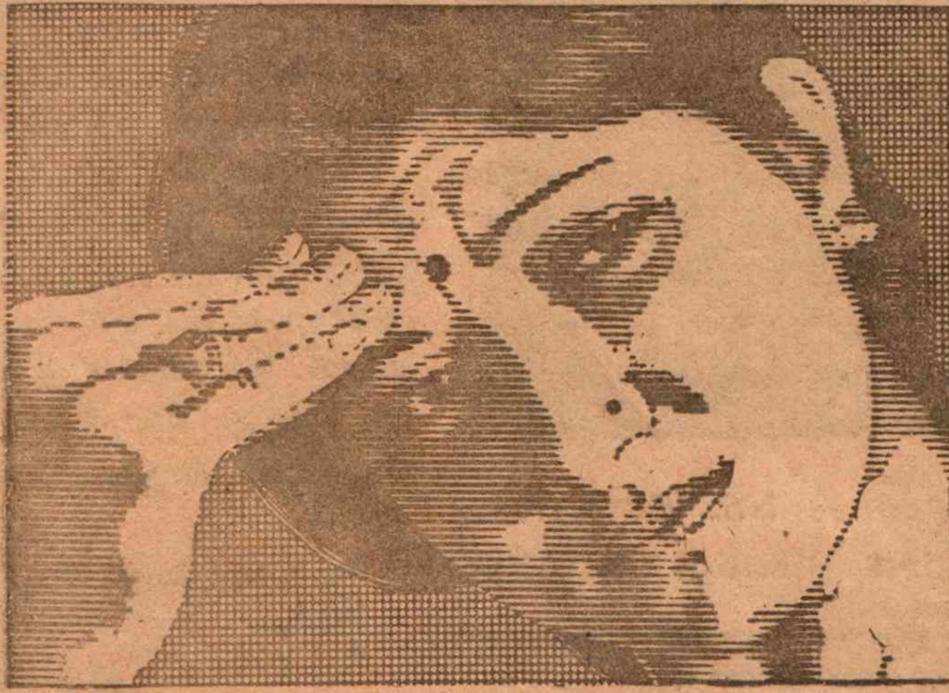
“మీ పేరు ముఖలింగవా బాబూ? నేన న్నది, ముఖలింగం క్షేత్రం వచ్చింది. ఎవ రేనా దిగుతారేమో అని! మీరు బుడితిలోనే

దిగుడుగానిలెండి...." వెటకారంగా పోయేడు సీతాపతి,
అన్నాడు కండక్టర్.

తను దిగాల్సిన "ముఖలింగ క్షేత్రం" క్షేత్ర దర్శనం చేసుకుని, శ్రీముఖ
రావడంతో ఆలోచనలకు ఆనకట్ట కట్టి దిగి లింగేశ్వరుణ్ణి మనసారా సేవించుకుని,

తీరిగ్గా ప్రసాదం తీసుకుంటున్నాడు సీతా
పతి. ఇంతలో.

"ఎవరూ...రావుదా:ఎప్పుడొచ్చావురా:
ఎక్కడుంటున్నావ్? ఎన్నేకైంది నిన్ను

AP-1576 TEL

అమృతాంజన్
శక్తివంతమయిన
బోధానివారిణి

అమృతాంజన్
శక్తివంతమయినది. శం నొప్పులు, వెన్ను
నొప్పులు, కండరాల నొప్పులు, బెణుకులు
మరియు కణజాల నుండి శీఘ్రంగా ఉపశమనం కలిగించడానికి
దానిలో వది శ్రేష్ఠమైన ఔషధాలు ఉన్నాయి.
అనోలియమ్ కణజాలంబి, దగ్గులది పొరగ్రోలుతుంది. కృత్రి
మయిన చర్మాలకోసమూ అది ప్రత్యేకంగా కాయాదుచేయబడింది.
మీ ఇంట్లో వాటిని ఎప్పుడూ అందుకాణుకో వుండుకోండి.

అనోలియమ్
జలుబుడి
సుస్మితమయిన
మాండు

అమృతాంజన్ మరియు అనోలియమ్ — ఇంటింటా
అవసరమయిన వస్తుకమయిన దివ్య ఔషధములు.
అమృతాంజన్ లిస్టికెడ్.
80 సంవత్సరాలకు పైగా నమ్మకమయిన
గృహ ఔషధములను తయారుచేస్తున్నవారు.

ఆంధ్ర అసోసియేషన్ లక్కోవారి ఆధ్వర్యంలో శ్రీ పీనపాటివారి గ్రూపు ప్రదర్శించిన "కురుక్షేత్రం" లో విశ్వరూప సందర్శన నన్నివేళం

చూపి...." అనే వలకరింపుతో అవతలి వ్యక్తిని తేరిపారి చూపి,
 "ఎవరవరదీ.... ఈశ్వరుడా? ఇ దే వి టీ
 ఇలా అకాల వర్షం: రా రా.... కూర్చో"
 అరుగుమీదే కాస్త జరిగి, జాగ ఇచ్చాడు
 పతావతి.
 పతావతిని చిన్నప్పుడు పేహితులు,
 అత మొగుడా- అవీ, రావుదూ అవీ- విలిచే
 వారు. ఈ ఈశ్వరుడి అసలు పేరు కాశీవతి.
 అతడిని. పశుగణాధిపా అవీ, ఈశ్వరా-
 అవీ పిలిచేవారు. ఆ రోజులు మదిలో మెద
 లగా, ఇద్దరూ చాలా అనందంగా, అప్య

యంగా కబుర్లుచెబుతున్నారు.
 "ఎలా.... ఎలావుంది నీ సంసారం,
 పిల్లల గటా...." అడిగేడు కాశీవతి.
 మౌనంగా వుండిపోయాడు పతావతి.
 "ఎలా.... అంత మూగవైపోయావ్:
 ఏమన్నా అవాంఛనీయ...."
 "....అసలు పెళ్ళి మగాడికి అవాంఛ
 నీయ సంఘటనరా: అంతకన్న ఇంకా
 ఏం కావాలేం: ఇప్పుడు నాకు ఇద్దరు
 సంతానం. ఒక ఆడ. ఒక మగ. ఇక మా
 ఆవిడ లక్ష్మి. మా సంసారం...." మొదలు
 పెట్టి, అన్నీ వివరంగా వివరించాడు.

"...వెధవ ఇల్లు, వెధవ సంసార
 మున్నూ. జందెం, తెంపుకుని, ఎక్కడి
 కేనా పారిపోవాలని వుందిరా. ఇందిరా
 ప్రభుత్వంలో ప్రతిపక్ష నాయకుడి బతుకై
 పోయిందనుకో, ఎలా మా ఇంటిని ఓ
 కొలిక్కి తినుకు లా గల నో....అ స లా
 నమ్మకం నాకు లేదనుకో.... నర్లే.... నా
 బాధలకేంగానీ, నీ సంగతి చెప్పావుకావేం:
 ఎంతమంది పిల్లలు...." అగేడు పతావతి.
 "నాకు ఒక్కడే కొడుకు. పోస్టుగ్రాడ్యు
 యేటు చేశాడు. ఈ మధ్యనే ఓ ప్రైవేటు
 కంపెనీలో ఎనిమిది వందల జీతం లో
 ప్రవేశించాడు. కలకత్తాలో వుంటున్నాడు.
 ఇప్పుడు నేను ఒంటరిగా వుంటున్నాను.
 ఇల్లు అమ్మేసి నేనూ వాడి దగ్గరికే వెళ్ళి
 పోదామనుకుంటున్నాను...." అన్నాడు
 కాశీవతి.

"అదేవిటది: మీ ఆవిడో...."
 "లేదు...."
 "....అంతే...."
 "అంతే, పోయింది. తన బాధ్యత నెర
 వేర్చి, నన్నొంటరినిచేసి వెళ్ళిపోయింది.."
 "అయ్యా సారీరా.... భార్యలేని జీవితం
 చాలా...."
 "....నుఖం సుమా: ఇంతకు క్రితమే
 అన్నావుకదా: వెధవ సంసారం - వెధవ
 ఇల్లు అని. వెళ్ళాం పోదు వద్దం మహా
 బాధస్యా...."
 "అలా అనకు అందరు ఆడ వాళ్ళు
 ఒక్కలాగే వుంటారా?"
 "వుండరు. రైట్. వరిస్థితుల ప్రభావం
 వల్ల కొందరు మారిపోతారు. ఆ వరిస్థి
 తులు చక్కబడితే. తిరిగి వాళ్ళే దార్శ్నిక
 వస్తారు.... భార్య లేని లోటు. ఆ బాధ -
 నీ లా తెలుస్తాయే?"

గంగల బాగుతుందని, పిల్లల్ని బాగా
 ముద్దు చేసిందని, సంసారం నడవడంలో
 నీకో సహకరించడం లేదని- నువ్వు బాధ
 పడుతున్నావేగాని, ఆమెను సరిగా మువ్వే
 నాడేనా అర్థం చేసుకున్నావా: సౌమ్యంగా
 వలకరించావా: ఆమె మీద పెరిగిన కొవం
 నిన్ను ఆలోచనా రహితుణ్ణి చేసింది. ఇక
 ఆమెలోను, సంసారంలోను, నీకు లోపాలు
 తప్ప ఇంకేమీ కనబడలేదు.
 భార్యభర్తలు ఒకరికొకరు తోడునీడగా
 వుండాలి. మనసు విప్పి మాట్లాడుకోవాలి.
 వరిస్థితుల్ని కూలంకషంగా చర్చించు
 కోవాలి.
 నీ ఆర్జన, కుటుంబ ఖర్చులు, లత
 వెళ్ళి, శంకరం చదువు, వాడి భవిష్యత్తు
 ఇవన్నీ నీకేనా సమస్యలు: ఆమెకు కాదా:

SEETALANANCHARAIHAH

ఇట్టలు మండ్ర
క్షాట్లు అమ్మబులను

గమనిక

ఇంటి క్షాట్లు కొన్నవారికి ఇందు
కథల ఖాట్లు ఉంటాయి

